

Z A P I S N I K
sa 50. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 25. maja 2015. godine

Šednica je počela u 10 sati.

Šednici je predsjedavala Nada Drobnyak, predsjednica Odbora.

Šednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: mr Branka Tanasijević, Žana Filipović, Nikola Gegaj, Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, prof.dr Jelisava Kalezić i dr Ljiljana Đurašković .

Shodno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa šednice najavila je doc.dr Branka Bošnjak.

Šednici su prisustvovali/e : Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Tatjana Radulović, savjetnica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Aleksandar Pavićević, direktor Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, Zvezdana Olujić, Unija poslodavaca Crne Gore i Nina Drakić, rukovoditeljka Sektora za analizu u Privrednoj komori Crne Gore.

Rad šednice pratili su predstavnici medija.

Za šednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR 2013- 2017) za 2014. godinu sa Programom sprovođenja PAPRR-a za period 2015-2016. godinu,
2. Priprema XVIII Cetinskog parlamentarnog foruma.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnik sa 48.šednice Odbora.

Prva tačka – Izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR 2013- 2017) za 2014. godinu sa Programom sprovođenja PAPRR-a za period 2015-2016. godinu.

U uvodnim napomenama predsjednica je informisala Odbor da će Izvještaj predstaviti načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Biljana Pejović, zbog zauzetosti ministra za ljudska i manjinska prava dr Suada Numanovića, o čemu je Odbor obaviješten pisanim putem.

Biljana Pejović informisala je članove/ice Odbora da su u Izvještaju za 2014. godinu, date informacije o realizaciji mjera iz devet oblasti djelovanja utvrđenih Planom aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori (PAPRR 2013-2017), da je sačinjen na osnovu informacija koje su dostavila ministarstva i organi uprave prepoznati kao nosioci aktivnosti, da su aktivnosti realizovane iz budžetskih sredstava nosilaca aktivnosti, kao i iz donacija, kao i da je više od 70% aktivnosti realizovano. Naglasila je da su određene mjere iz PAPRR-a sadržane i u Akcionim planovima za pregovaračka poglavlja 19 i 23, te se njihovom realizacijom ispunjavaju i obaveze koje su dio pregovaračkog procesa.

U izvještajnoj godini Ministarstvo za ljudska i manjinska prava iniciralo je izmjene i dopune Zakona o rodnoj ravnopravnosti, zbog usklađivanja sa Zakonom o zabrani diskriminacije i podstaknuto komentarima Evropske komisije da ovi zakoni budu u potpunosti usklađeni sa pravnom tekovinom Evropske unije. U kom pravcu treba pristupiti izmjenama ovog zakona ukazalo je i Drugo istraživanje o poznavanju i primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti u institucijama Crne Gore, prezentovano na šednici Odbora, početkom 2014.godine. Predlog zakona, koji je krajem 2014. godine, utvrdila Vlada Crne Gore, usaglašen je sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i drugim dokumentima donešenim pod okriljem Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Savjeta Evrope.

U okviru Programa rodne ravnopravnost IPA 2010, koji je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava realizovalo u partnerstvu sa Kancelarijom UNDP u Crnoj Gori i Delegacijom EU u Crnoj Gori, implementirane su aktivnosti u tri važne oblasti: sprječavanje nasilja nad ženama i porodičnog nasilja, političko osnaživanje žena i

ekonomsko osnaživanje žena i postignuti konkretni i mjerljivi rezultati. Ovaj projekat je završen krajem 2014. godine, i uspio je da u programskim oblastima ojača kapacitete, poboljša mehanizme, unaprijedi politike i poboljša uslove za implemtaciju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti.

Kroz saradnju Ministarstva sa lokalnim samoupravama nastavljeno je sa aktivnostima za unaprjeđenje normativnih i institucionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou. Memorandum o saradnji u oblasti rodne ravnopravnosti potpisan je sa 16 opština u Crnoj Gori. Imenovani/e su koordinatori/ke za rodnu ravnopravnost u 105 institucija u Crnoj Gori, što je očigledan napredak.

Nakon lokalnih izbora u Crnoj Gori u maju 2014. godine, na kojima je prvi put primijenjena zakonska odredba da među svaka četiri kandidata mora biti najmanje po jedan kandidat pripadnik manje zastupljenog pola, povećana je zastupljenost žena - odbornica u parlamentima na lokalnom nivou sa 16,75% na 25%, a u Parlamentu Glavnog grada sa 17,54% na 31,58%, što je u odnosu na podatke iz 2009. godine, povećanje za 50%.

Nastavljena je uspješna saradnja sa nevladinim sektorom i sprovedeni zajednički projekti.

Sprovedena je kampanja „16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“ u saradnji sa nevladinim organizacijama, u okviru koje su održani okrugli stolovi, urađen je video spot na temu: Zabrana i sprječavanje nasilja, realizovana četiri medijska nastupa, održano više javnih časova za srednjoškolce/ke na temu „Borba protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici“, štampana je brošura na crnogorskom, albanskom i romskom jeziku sa adresarom institucija kojima se žrtve mogu obratiti u slučaju nasilja itd.

Primjenom Zakona o zaštiti od nasilja u porodici povećan je broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici i nasilja nad ženama. Podaci koje su dostavili Vijeće za prekršaje i Vrhovni sud za 2014. godinu, pokazuju veći stepen procesuiranih i riješenih slučajeva. U novembru 2014. godine, na sednici Odbora predstavljeno je Mišljenje o uticaju potvrđene Konvencije SE o sprječavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici na zakonske propise u Crnoj Gori, koje su, na inicijativu Odbora, uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, sačinili eksperti/kinje ODIHR-a iz Varšave i u okviru kojeg su, kroz analizu važećih zakona, i procjene njihove usaglašenosti sa Konvencijom, mapirani zakonski akti koje bi trebalo unaprijediti izmjenama i dopunama u cilju njihove potpune usklađenosti sa Konvencijom. Edukacije za različite ciljne grupe (nosiocce pravosudnih funkcija, nastavnike/ce građanskog obrazovanja, članove/ce multidisciplinarnih timova, predstavnike/ce medija, učenike/ce srednjih škola), u vezi sa prevencijom i zaštitom od nasilja nad ženama i nasilja u porodici, s posebnim fokusom na upoznavanje sa Istanbulsom konvencijom i njenom primjenom, sprovodi Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u partnerstvu sa Kancelarijom UNDP u Crnoj Gori i Misijom OEBS-a u Crnoj Gori, uz finansijsku podršku Evropske komisije.

Uspostavljene su povoljne kreditne linije za žene. Program podrške koji je od strane Odbora direktora Investicionog razvojnog fonda Crne Gore (IRF) usvojen krajem 2014. godine, ima za cilj pružanje finansijske podrške ženama koje planiraju da registruju sopstveni biznis i učine ga dostupnim tržištu. Pomenuti Program IRF će realizovati direktnim kreditiranjem korisnica kredita na način što će potencijalne korisnice kredita svu potrebnu dokumentaciju prikupljati uz podršku Savjeta za žensko preduzetništvo koji će biti formiran kao podrška ženama prilikom prikupljanja potrebne dokumentacije, dok će Ministarstvo i UNDP detaljno informisati sve zainteresovane žene o mogućnostima za dobijanje finansijske podrške. Takođe, ovim programom je predviđeno da se pored informisanosti, svim zainteresovanim ženama pruže i razni oblici biznis obrazovanja, kao i monitoring, koji podrazumijeva njihov stalni kontakt sa predstavnicima pomenutih institucija.

Takođe, Biljana Pejović je informisala Odbor da su Programom sprovođenja PAPRR-a za period 2015 - 2016. godinu, predviđene prioritetne oblasti, definisani strateški ciljevi i aktivnosti koje treba preduzeti da bi se ti ciljevi ostvarili. Određeni su nosioci aktivnosti, partneri koji učestvuju u realizaciji, vremenski okvir i pokazatelji u kojoj je mjeri realizovana aktivnost, kao i potrebna finansijska sredstva. Prioritetne aktivnosti utvrđene Programom su: unaprjeđenje ljudskih prava žena i rodne ravnopravnosti, rodno osjetljivo obrazovanje i vaspitanje, rodna ravnopravnost u ekonomiji, rodno osjetljiva zdravstvena zaštita, rodno zasnovano nasilje, mediji i kultura, ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu, međunarodna politika i saradnja i institucionalni mehanizmi za primjenu politika rodne ravnopravnosti.

U raspravi su učestvovali: prof.dr Jelisava Kalezić, Nada Drobnjak, dr Ljiljana Đurašković i načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti Biljana Pejović.

Prof.dr Jelisava Kalezić ukazala je na neophodnost izrade medicinske statistike o malignim oboljenjima i njen značaj za preventivno djelovanje.

Po mišljenju Nade Drobnjak u Izvještaju za 2014. godinu, morala se prepoznati stvarna uloga Odbora koji je bio nosilac posla u realizaciji Drugog istraživanja o poznavanju i primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti u institucijama Crne Gore. Istraživanje je prezentovano na šednici Odbora početkom 2014. godine, ali je prethodio višemjesečni rad koji je zahtijevao angažovanje saradnika-anketara, koji su sproveli anketu u 68 institucija i parlamentarnim partijama u Crnoj Gori. Komentarišući Program sprovođenja PAPRR-a za period 2015-2016. saopštila je da Odbor ne može biti definisan kao nosilac aktivnosti već kao partner u realizaciji redovnog izvještavanja međunarodnih organizacija o sprovođenju međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava žena. Predsjednica Odbora postavila je pitanje u vezi prikazanog procenta realizovanih aktivnosti u 2014. godini, iz razloga što je za realizaciju pojedinih aktivnosti iz Programa sprovođenja za 2013-2014.godinu, utvrđen vremenski okvir od dvije godine, pa se njihova realizacija nastavila i u 2014. godini. Prema Izvještaju za 2013. više od 60% aktivnosti je realizovano, a prema Izvještaju za 2014. taj procenat je oko 70%, što zahtijeva pojašnjenje da li je ovih 30% prenešeno u Program za 2015.i 2016. godinu. Takođe, zatražila je odgovor na pitanja – kada će Ministarstvo objavljiviti statističke podatke o rodno zasnovanom nasilju i koji su rezultati potpisanih memoranduma o saradnji sa lokalnim samoupravama.

Dr Ljiljana Đurašković, komentarišući Izvještaj u dijelu prezentovanih aktivnosti za unaprjeđenje normativnih i institucionalnih mehanizama za rodnu ravnopravnost na lokalnom nivou, postavila je pitanje nadgledanja njihove realizacije nakon potpisivanja memoranduma o saradnji.

Odgovore na pitanja dala je načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti i saopštila da je u oblasti rodno osjetljive zdravstvene zaštite jedna od mjera - unaprjeđenje metodologije prikupljanja statističkih podataka o zdravlju stanovništva prema polu i da je u cilju prevencije i ranog otkrivanja malignih oboljenja, kao i vođenjenja statistike, u toku izrada Nacionalnog programa ranog otkrivanja malignih oboljenja. U vezi memoranduma o saradnji dosad potpisanih sa 16 opština u Crnoj Gori, saopštila je da imaju za cilj - imenovanje koordinatora/ke, obrazovanje Savjeta za rodnu ravnopravnost, usvajanje lokalnih akcionih planova i drugih dokumenata, jačanje kapaciteta i uspostavljanje međusobne saradnje svih aktera na lokalnom nivou po pitanju unaprjeđenja rodne ravnopravnosti, veće učešće žena u organima lokalne samouprave i razvijanje programa podrške lokalne samouprave ekonomskom osnaživanju žena. Lokalni koordinatori/ke imaju obavezu da o preduzetim aktivnostima redovno informišu Ministarstvo i podnesu izvještaj o radu. Načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti saglasila se sa primjedbama predsjednice Odbora koje se odnose na rad Odbora, kao nosioca posla u realizaciji Drugog istraživanja o poznavanju i primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti u institucijama Crne Gore, kao i izvještavanja međunarodnih organizacija o sprovođenju međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava žena. Takođe, saglasila se da je realizacija dijela aktivnosti iz 2013. godine, nastavljena u 2014. godini, i obuhvaćena prikazanim procentom od 70% realizovanih aktivnosti u 2014. godini. Ministarstvo nije posebno objavljivalo statističke podatke o rodno zasnovanom nasilju, već su oni prikazani kroz izvještaje.

Druga tačka – Priprema XVIII Cetinjskog parlamentarnog foruma

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica je saopštila da je u cilju priprema predstavnika/ca Odbora za učešće na XVIII Cetinjskom parlamentarnom forumu, koji će se održati 8.i 9.juna, na temu »Žene u biznisu«, poziv da prisustvuje šednici upućen predsjedniku Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine, koji je obavijestio Odbor o razlozima spriječenosti da prisustvuje šednici.

Tokom razgovora o razvoju ženskog biznisa u Crnoj Gori, ekonomskom osnaživanju žena i pristupu finansijskim sredstvima za žene preduzetnice, pozitivnim praksama, preporukama i inicijativama koje treba preduzeti za razvoj ženskog preduzetništva, odgovore i pojašnjenja na pitanja i komentare: Nade Drobnjak, dr Ljiljane Đurašković, Ljerke Dragičević i Žane Filipović dali su: direktor Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća Aleksandar Pavićević, predstavnica Unije poslodavaca Crne Gore Zvezdana Olujčić i rukovoditeljka Sektora za analizu u Privrednoj komori Crne Gore Nina Drakić.

Šednica je završena u 12 sati.

